

Anderl Heckmair (1906-2005)

Svet je bliskovito obkrožila novica, da je 1. februarja v bolnišnici v Oberstdorfu pri 98 letih umrl Anderl Heckmair, alpinist, gorski vodnik in legenda alpinizma 20. stoletja. V svojem dolgem in izjemno bogatem življenju je preživel malone vse pomembne predstavnike tako imenovanega »herojskega alpinizma«, ki je dosegel vrhunec v tridesetih letih minulega stoletja. Predvsem pa je njegovo ime povezano s severno steno Eigerja, ki jo je s tremi tovariši prvi uspešno preplezal v juliju 1938. Verjetno v gorniški zgodovini ni tako prepletene povezave med goro in človekom: če pomislimo na Eiger, misel takoj povežemo s Heckmairjem in nasprotno.

Anderl Heckmair se je rodil 12. 10. 1906 v Münchnu. Oče mu je padel v 1. svetovni vojni, mati pa s skromno pokojnino po možu v težkih povojnih časih ni mogla preživeti dveh sinov, zato je mali Anderl celo prebil nekaj let v sirotišnici. Pomembnejše formalne izobrazbe si ni pridobil, bil pa je bistrega in živahnega duha, ki ga je izkoristil in razvil do popolnosti ob doživljanju gora; le-te je že zgodaj neizmerno vzljubil ter jim posvetil vse svoje dolgo življenje. Bil je poklicni gorski in smučarski inštruktor, gorski vodnik, vendar mu želja po materialnih dobrinah ni nikoli zameglila osnovnega življenjskega sloga in poslanstva: vse življenje je ostal gorski vagabund, nemiren duh in hvaležen uživalec vsega lepega in dragocenega, kar so mu gore lahko ponudile. Zato je nekje upravičeno zapisal, da je »živel v gorah, od gora in za gore«.

Heckmair je bil predvsem vrhunski alpinist, ki je v svoji dolgi karieri preplezal številne najtežje stene v Alpah, obiskoval pa je tudi gore v Afriki (Atlas, Ruwenzori), Karakorumu, Cordilleri Blanci v Andih, Skalnem gorovju v ZDA in Kanadi, v Mehiki, Grčiji. V Alpah je preplezal najtežje smeri tistega obdobja v Wilder Kaiserju, Karwendlu in Wettersteinu, v Dolomitih (Sollederjevo v Sass Maorju, Solleder-Lettenbauerjevo v Civetti, smer Comici-Dimai v Veliki Cini ...), po vojni leta 1951 pa še Cassinovo smer v Walkerjevem stebru Grandes Jorasses.

V 30. letih prejšnjega stoletja so postali prava obsedenost najboljših alpinistov tedanje dobe »Trije zadnji problemi Alp«. Heckmair se je vključil v »reševanje« z vso zagnanostjo, toda severno steno Matterhorna sta 1931. preplezala brata Schmid, leta 1935 pa Peters in Meier severno steno Grandes Jorasses po Crozovem stebru. Heckmairju je tako preostala le še mogočna, 1800 m visoka severna stena Eigerja, ki si je do leta 1937 zaradi številnih dramatičnih smrtnih nesreč pridobila grozljiv sloves.

Po treh dneh strašnih naporov in dramatičnih trenutkov je mešana nemško-avstrijska naveza Heckmair, Wiggerl Vörg, Fritz Kasperek in Heinrich Harrer 24. 7. 1938 ob pol štirih popoldne v snežnem viharju priplezala na vrh Eigerja. Heckmair je bil ves čas prvi v navezi, brez dvoma glavni junak podviga. Dogodek je izredno odjeknil v svetovni javnosti, Heckmair pa je takoj postal živa legenda. Uspeh je seveda propagandistično izkoristil nacistični režim (skupinske slike s Hitlerjem, povzdigovanje moči arijske rase ...) in to je pozneje v odnosu do Heckmairja vzbujalo tudi nepravilne negativne konotacije. Za Kaspereka in Harrerja vemo, da sta bila organizirana nacistična in celo kandidata za SS, Heckmair pa ni bil nikoli član nacistične stranke in je drugo svetovno vojno pretolkel na vzhodni fronti kot navaden vojak. Bil je svetovljan, prijazna duša, predvsem pa radoživ alpinist, ki mu je bilo gorništvu edini »svetovni nazor«.

Heckmair je bil tudi dober pisec (kako blagodejno gore vplivajo na ustvarjalnost!); njegova prva knjiga Trije zadnji problemi Alp je leta 1952 v slovenskem prevodu izšla pri Mladinski knjigi. Naj mi bo dovoljena majhna digresija: živo se še spominjam, s kakim žarom in nemirom sem jo prebiral kot majhen deček; bila je namreč moja prva knjiga o gorah. Heckmair se mi je takoj priljubil in mi ostal svetel lik vse življenje. Njegovo najpomembnejše delo »Eigernordwand, Grandes Jorasses und andere Abenteuer« (Severna stena Eigerja, Grandes Jorasses in druge pustolovščine) je izšlo leta 2002 v angleškem prevodu pri založbi The Mountaineers Books z naslovom My Life (Moje življenje). Bilo bi zelo lepo, če bi našlo pot tudi v slovenščino.

✍ Andrej Mašera

📖 Boris Strmšek in Tina DiBatista (Eiger)